

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносять на цілий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских св'ят о год. 5. по пол.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровяча ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надїсланим“ по 10 кр. від стрічки.

Результат жнив у всхідній Галичині і на Буковині в році 1895-ім.

Написав
Вячеслав Будзиновский.

(Конець.)

Понеже в продуктивности рілі заходять разячі ріжніці між поодинокими округами, подаємо кілько один гектар дає пересічно сотнарів метричних

В повіт.:	пшениці	жита	ячменю	вівса
Чернівці	11-1	9-9	15-6	11
Садагура	11-6	10-5	15-6	11-7
Гура-Гумора	8-2	8	12-1	8-9
Солька	7-7	6-5	11-2	8-8
Дорна Ватра	—	4-6	9-3	6-4
Кімполонг	5	4-6	9-3	6-4
Кіцмань	10-7	9-6	15-5	4-5
Заставна	9-6	8-6	15-3	11
Радівці	9-8	9-6	14-1	10-6
Селятин	5	4-9	9	6-4
Серет	9-3	7-8	13-6	9
Станівці	11-6	10-6	15-6	11-9
Сторожинці	8-2	7-3	11-7	10-2
Сучава	11	10-1	16	11
Усте-Путилів	4-9	5	9-6	7-2
Ванківці і Вишніця	11-4	8-9	14-7	9-5

Ціни збіжа і видайність одного буковинського гектара в грошах, подали ми вже в загальній таблиці попередно, для того тут їх те повторяємо. Рільна продукція на Буковині стоїть, як вже сказано, о много више, як у всхідній Галичині. Буковинська рільна видає більше зерна на міру, а

ще більше на вагу, видає більше соломи. З тої самої просторони, з котрої Галичина збирає 100 см. пшениці, збирає Буковина 122-6 с. м. Продукція жита, вівса, кукурудзи і ячменю у всхідній Галичині має ся до їх продукції на Буковині, як 100 до 148 : 139 : 146 : 158!

Між 19-ма австрійськими краями займає Буковина десяте місце під взглядом управи пшениці, дев'яте жита, друге вівса і кукурудзи, а під взглядом управи ячменю, перше! Гектар на Буковині дає пересічно 14-5 с. м. ячменю, коли Чехи, другий по Буковині край, 13 с. м. (всхідна Галичина 9-2 с. м.) З тої самої просторони, з котрої Буковина збирає 100 сотнарів ячменю, збирають Чехи 89-6, а всхідна Галичина лиш 63-4 сотнарів.

Однак про те все не можна сказати, що буковинський рільник як найліпше використовує свій природний капітал, землю. Рільництво буковинське не може під многими взглядами рівнати ся з чеським.

Буковина презентує ся гірше від Чехів тим, що менший процент рілі засїває рентовними плодами. (З винятком ячменю, стоїть она під тим взглядом гірше навіть, як Галичина.) На Буковині нема цукрових фабрик, тож не можна було до тепер управляти на більшу скалю цукрових бураків. Правительство не журить ся управою тю-

тюну, а хмелю також не бачимо в реєстрі плодів буковинських.

Сего року роблять ся заходи над основанем цукрової фабрики — через те прибуде буковинському рільництву нове средство до збільшеня вартости продукції. Если-б під ячмінь ішло так як в Чехах, 15-46 процентів всеї рілі, то є 44,579 гектарів (о 1.1661 га. більше), продукувала би Буковина о 167.968 сотнарів, а при чеській ціні о 2,089.317 зр. більше, як тепер. Над два міліони зискати в такім малім краю, як Буковина, се також щось значить!

Північні повіти краю надають ся дуже до управи тютюну. Тимчасом під тютюном було лиш 12 гектарів, то є 0-004 процент рілі. З тої просторони зібрано 108, словами сто і вісім сотнарів тютюну далеко не першої якости. По 9, виразно: дев'ять сотнарів з гектара, коли в Галичині, тій нами змальованій Галичині, де рільна господарка зійшла низше абсурду, гектар дає 17-5 сотнарів! Буковинська земля і клімат надають ся ще ліпше до управи тютюну, як в Галичині. Майже весь кукурудзяний ґрунт можна би взяти під управу тютюну. Если-б однак лиш четверту его часть ужито на ту ціль, мали би ми в Буковині 18.638 га. під управою тютюну, що при галицькій вже видайности дало-б нам 326.165 сотнарів тютюну. За той тютюн ма-

26) **ФРІЦ РАНДЕЛЬ.**

Повість з норвезкого
Хр. Вінтергіельма.

(Дальше.)

Часто ставало Фріцови дивно, що він живе такий самотний, але се було успокоююче і вносило мир і щось мов би дитиняче чувство в его душу, коли він у сонічні дні перележував цілі години і придивляв ся морській травиці або молодому рибникови, а між тим полюскали одностайно тихі хвилі об лодку, що поволи сунула ся за слабою струєю моря, або коли любував ся підчас сірої та мокрої слоти тим, що чалапав у високих чоботах та грубій бурці наче той рибалка. А відтак робив довгі прогульки на морі, а потому знов ловив риби з Іваном.

Господиня казала нераз, що він якийсь дивний чоловік, коли до пізна в ночи сидів при світлі місяця на гористім березі та прислухував ся, як ріжнородно клекотіли рухливі хвилі, або шуміли верхи дерев, чи далекі водонади. Она не понимала, за чим він так дивить ся, але властиво се не обходило єї нічого. Прецінь він був приятний і хороший мужчина, а вже там міські люди все якісь такі дивоглядні.

Одно, що его часто гризло, було се, що як збуджували ся в нім дитячі чувства, виплювала ся і згадка про Веделя Стенерзена. Сей був так

нерозривно звязаний з его згадками молодости; він чув невисказану порожнечу в свідомості, що Ведель так далеко від него, і з тою пригадкою виринало усе, що було в минувшині, одно по другім, в его уяві. Але коли прийшло кілька таких днів, що его пригнетали, то він проганяв їх з рішучостию від себе. Власне се минуле він хотів доконче забути, вичеркнути з памяти.

Тогди кликав до себе Івана, сего чоловіка буденних змагань і коротких гадок; в его розмові не було небезпечности заблукати ся.

Одного вечера хотіли Іван і він вертати до дому з виправи за рибами. Они перестояли своєю чайкою уже дві-три години на однім і тім самім місци, поки риба почала брати, але потому був полів багатий, і они заміряли тепер повертати. Іван був звичайно мовчавий і деколи навіть простакуватий в відновідях, але з спокійним, добродушним лицем сидів собі на середній чайки. Череняна файка сиділа у него незвичайно далеко в кутку рота, а рука працювала при саку з невтомимою регулярністю. Раз сплюнув, раз тягнув з усеї сили, раз кидав нові сіти, раз попускав шнур, потім знов сплюнув і починав знов тягнути, все з невзрушимою повагою. Се годило ся в правилі дуже добре з настроєм Фріца: він не хотів взагалі мати коло себе жадної балакучої людини; і не багато слів було чути між ними, коли ловили рибу.

Але прецінь був Іван в добрім розположеню духа. Нині удав ся був полів багатий, і він знав, що кромі денної заплати дістане всі риби,

з винятком тих, що Фріц привозив домів, а їх було по правді не багато. В повороті розбалакав ся трохи Фріц і они говорили про Івановий дім і родину, про его жінку і діти.

„Ой так, она роботяча жінка і розумна,“ сказав Іван, веслуючи довгими правильними ударами; „дома она завжди була господарна. Правда, се добра жінка, не могу сказати инакше.“

„Але ти маєш так багато дітий, Іване“, завважав Фріц, „ти не повинен був женити ся так вчасно, тогди міг би був дещо зложити.“

„Правда, вже так якоєсь склало ся. Але, видьте, жаден не прийде до розуму, доки не оженить ся. — А потім се одна утіха, так я міркую, яку маємо ми, бідні люди,“ додав по довшій перерві, в якій певно роздумував глибоко про незмінні призначеня життя.

„Але мені-ж здає ся, що мусить бути дуже тяжко виживити їх,“ замітив Фріц. „Ти без настанку на воді, літом і зимою, і бореш ся о свое житє.“

„Ба, але як потому приємно вертати домів, вірте мені, тай ми не терпимо нужди, бо сходять ся нам оба кінці, як то кажуть.“ Знов наступила павза, а підчас неї виглядав Іван знов дуже задуманий і спльовував далеко у море. „Оно так“ говорив дальше, „мов би Бог вкладав благословенство в працю, особливо як чоловік і жінка тримають ся разом в добру і злу годину у сильній згоді. Ми ще ніколи не терпіли голоду, що так скажу, а нас є дома всім голом.“

„Тут знов они зійдуть ся з своїм Богом,“

ла-б Буковина що найменше 12 мільйонів зр!

Цифри ті показують нам, що так галицький як і буковинський рільник не експлуатує землі своєї так, як би се можна було робити, що рік-річно лишає багато мільйонів закопаних в землі. А для кого, чи для дітей своїх? Скорше для тих пейсатих і інших заволок, що заберуть спадщину по ній!

І що з того? Яка користь з того обчислення, котре виказує, о яку суму земля наша позваляє збільшити продукцію рільну? Чи є рада, котра спонукала би наших рільників, змінити свій теперішній спосіб господарювання? Перша рада, котра кождому насуває ся, є просвіта, освідомлене рільників, як они марнують з власною шкодою сили природи, і навчити їх, як повинні господарувати, щоби оскільки се можливе, експлуатувати свій капітал. Значить треба: Розширювати економічні брошури і часописи, уряджувати агрономічні виклади, уряджувати господарські вистави і преміювати ліпших виставців, засновувати популярні школи агрономічні... Се вже тут і там робить ся, хоч в малих ще дуже розмірах. Все те однак, хоч би було зроблене і на більші розміри, таки не доведе до цілі. До піднесення рільництва оно у нас не причинить ся. Оно не переломить теперішньої руйни, особливо у мужиків, котрим віковичний шлендрія господарський, недбалство, брак спекулятивності і запопадливості перейшов вже в кров і кости. Тут треба кріпших средств.

З теоретичної науки, з викладів, брошур і статей газетарських мужик нічого не навчить ся, а если щось і затамить собі, то се на ній не зробить аж такого вражіння, щоби він змінив свою систему господарску, до котрої вяже его традиція, якої держав ся від дитинства. Теоретичні відомости повинен він набувати ринобіжно, а навіть яко результат практики.

З викладів скористає він тільки, як той хлопець, котрого мати післала на науку до коваля, а котрий учив ся в той спосіб, що сидів в кони над варетатом, і придивляв ся роботі майстра. Вернувши до дому показав родичам свої відомости. „Умію робити шпик“, сказав. Розпалив желізо, вкинув у воду — і був „шпик“. Такий шпик буде з викладів і теоретичних наук.

Тут мусять вмінати ся законодатні тіла і урядити се, що на малу скалю зроблено в Румунії. Держава повинна устроїти в ріжних околицях краю, взірцеві господарства, де би мужики господарували під надзором урядників після найновіших вимогів рільничої техніки. Так ті мужики, котрі заняті при тій господарії на тих взірцевих господарствах, як і всі доокрестні села бачили-б наглядно, які користи приносить така господарка і як до неї забирати ся.

Такі взірцеві господарства можна би урядити в державних доменах, а там де їх нема, повинна держава ґрунта на ту ціль закупити.

Гроші на ту ціль не суть жадною утопією. Можна було найти 40 тисячів на прикрашене Відня, можна буде найти стілько на ратоване від руйни цілої хліборобскої кляси.

Але така наука, хоч би і практична, ще не зовсім вистарчить. Держава повинна постарати ся о се, щоби мужикови уможливити раціональну господарку. І для того держава повинна постарати ся о се, щоби мужик міг справляти землю так, як справляє взірцеве господарство. На се потрібні машини треба визичувати мужикам через заводіві стоваришеня рільничі, подібно тим стоваришенням, які хотіли завести Фалькенгайн і Ледебур. Держава повинна постарати ся о одностайні засіви і введенє в продукцію тих плодів, котрі рільникови дають найбільший зиск, о те, щоби насіне було як найліпшої якості. Се можна осягнути в той спосіб, що держава через

заводіві стоваришеня подавала би продуцентам відповідне насіне. А можна би се тим лекше тогда перевести, коли-б ті заводіві стоваришеня взяли на себе ролю посередника між продуцентами збіжа а его консументами.

В той спосіб, коли мужик буде бачити на очи користи з сеї методи, о якій ему учитель викладає, коли суспільність подасть ему спроможність, завести сеї новий лад у своїй господарії, аж тогда зірве наш мужик з давним руским „Най буде, як бувало!“

До ситуації в парламенті.

(Допиє з Відня).

Старий парламент коротає лиш своє жите. Посли заняті більше собою, як справами державними. Ті, що нічого або мало робили через ціле шестиліте, раді би чим-небудь покрити свою недолужність. Окрім того багато послів рефлектує більше на популярність, чим на позитивні успіхи. Холодні набирають жару, щоби виборцям своїм показати, якими би они стали, наколи би ще раз їх вибрано до парламенту. Тому і не чудуйтесь, коли в часі засідань ради державної при якій-небудь нагоді сиплють ся громи. Man spricht zum Fenster hinaus.

Чи парламент старий ухвалить бюджет, се річ досить непевна. Ніодно сторонництво не має до сего щирої охоти. Опозиціоністи раді би неухваленом донечи правительству, другі сторонництва відносять ся до сеї справи рівнодушно. Они воліли би навіть, щоби по ухваленю провізорії бюджетової парламент розв'язано. Правительство не рішить ся в теперішній сесії на ніякий рішучий політичний крок. Оно буде лавірувати. Тому не можна говорити о тім, щоби ґр. Бадені прихилив ся вже нині в сторону Німців або Чехів. А в таким прихилєню лежить вся суть політики долитавскої. Рішучий наклін до Чехів роз'ярив би Німців всіх, а се би вилинуло недобре на будучі вибори. Наклін правительства до Німців викликав би знову тим більшу опозицію у всіх Славян, не виймаючи Поляків. Аж новий парламент розв'яже питанє чешко-німецьке, около котрого нині вертить ся вся політична акція. Чехи розуміють вагу своєї справи, знають, що ся справа нині чи завтра мусить бути порішена, і хотять ждати на єї

думав Фріц і тим закінчив розмову. „Віда спонукує їх до завзятійшої енергії і опадности, а они називають се Богом! Але власне се безсилне здаване ся і несвідомість прав істинована доконує, що чують ся щасливі в своїй пригнобленій нищегі.“

Однак через кілька днів він все якось мусів звертати річ на розбиране Іванового домашнього житя-бутя. Ему видавало ся дивним, яку силу має жінка над уснобленем чоловіка, що він дасть ся нагнути і повести і допровадити себе до того, що дійсно чує задоволене в тяжкій борбі о удержанє численних дітей.

А як се діє ся на тій нерівній стежці труду і борби, що ті бідні рибалки зовуть житєм, кільки се мусіло тогда значити у тих, котрим дорога житя така рівна і гладка, що кождий маленький проблєск правдивої жіночости може відбити ся і піднести? Если що небудь заслугувало би на назву „Бога“, то мусіла би бути тим ся містична сила в душевнім відношеню межі любленим мужем і люблячою жінкою. Ся любов єсть також і в житю одиноким тим, що він означив би чимось містичним, дійсно непопнятним.

Чим довше роздумував над тим, тим більше находила на него якась пекуча, неспокоїна, болюча, а прецінь приманлива туга. Заким же сам прочув, опанувала его згадка на душевне, роскішне упоєне, яке вийшло з початку в его відношеню з Клярою. Він говорив тогда з жарту, але з задушевною гадкою, що відчув се про „синю квітку“ любови, що єї запах ніжний і упоюючий іде за ним усюди і хоронить его

проти всякого простійшого і низшого зближеня.

Від того часу зробив він багато гідних досвідів, пізнав усю нищету дуже з близька, але тогда — так, тепер дрожав наново, він тужив за чимось і в его нутрі палило ся, а прецінь се не мала бути она; се мало бути ще щось далеко делікатійше, але і сильїйше.

Чи се він сам був справді, що давав ся уводити таким мріям?

Він висмівав свою власну романтику, коли не міг відорвати себе від місячних ночей на фюрді, якоє при кінци сериня. Але такої они притягали его своїм блідим світлом, своїми легко виринаючими пригодами про морські русалки та своїми золотими привидами сонними.

Не хотів довше оставати ся тут, пробувати тут, робило его сентиментальним і задумчивим. Хотів знову бути між людьми.

XXII.

Було се вже серед зими, серед правдивої, старої сніжної зими, коли настали дні з морозом, що справді аж дзвенів, а зі всіх сторін було чути веселе дзеньканє дзвінків.

Фріц любив такі правдиві зими, се відчував найліпше, коли за границею бачив тільки бруд та неприязну вогкість. Ні, тут дома було щось зовсім инше, додаюче сили в зимнім, черствім пробуваню на вільнім воздуху.

А потім давало се ему в его дотеперішнім знеохоченю до цілої суспільности дуже добре тло для зміняючих ся образів соціальної нерівности. Прямо спонукувала до естетичних ре-

флексий ся перемерзла, посиїла, ледовата і заціпла декаденція, як ему видав ся образ якогось чоловіка, що бігав по морозі зі старим, поруділим циліндром на голові і в позанипаній аж до самої шиї літній загортці, що носила на собі сліди колишньої елегантії, та з обвешеною на шиї хустиною, що підозріло подобала на стару панчохо. Ся рівнодушна, заведиця фізіономія піяка, тонка, непевна постава, зношене, коротке, вузке одіне, все те стояло в знаменитім контрасті до малої, непевної постави, що затягнула дороге футро високо на уха з великим чорним респіратором перед устами та делікатними футряними рукавицями на руках, так що знід тої заслони було видно з чоловіка тільки двоє заплаканих, пережитих очей. Пересит богатства і нужда убожества переходили попри себе, поглядаючи побіжно на себе. Що они могли думати? Може думав той в дорогім футрі, що він витиснув дещо з свого маєтку тому в зношеній одежі. Хто се знає?

Коли Фріц давнійше вийшов між гурт у такий день, відчував все те більше як збірне вражінє краси і сьвіжости в сорокатім житю. Граючі очи жєнщин під заслєнками воальками, веселий гамір санок і голоєна гра дзвінків виходили на перше місце; тепер він змиркував виразно, що став більше спостерігаючий і що его погляд заострив ся дивно на ті дрібниці і контрасти. Була в тім особлива роскіш, проникати нужду, особливо тому, що єї можна було найти не тільки на улиці, але також і по салонах. Ему справляло вдоволенє, що взагалі бачив так остро; в ній будило ся почутє відплати і під-

розв'язане аж до часу зборів нової ради державної.

Оскільки можна заглянути за куліси, то Чехи суть безперестанно в контакті з ір. Баде-нім, але не назирають на него з справою чеською, знаючи, що тепер не пора на її розв'язку. Як-раз тепер відбуваються у Празі збори провідників народу чеського. Там і буде порішена справа не на тепер, а на будуче. Можна догадуватись, що кроїть ся союз славянський, до котрого увійшли би крім Чехів і Моравян також Словінці, Хорвати, Русини і Поляки. Коло сего ядра, скріпленого чисельно новими виборами, мала би уформувати ся будуча більшість в новім парламенті. До сего ядра прилучились би умірковані Німці, згруповані коло президента палати, бар. Хлюмецького, в числі до 40. До сего союзу приступили би і консерватисти чесько-німецькі і клерикали в числі до 80 членів. От такий гороскоп на будуче, а тимчасом вдоволяють ся всі звичайним ходом річий в доживаючій віку парламенті.

Посли рускі заходять ся тепер головно коло того, щоби в бюджетовій комісії була піднесена справа регуляції конігруї і заосмотрення вдовиць і сиріт по сьвященниках. З долею духовенства зв'язаний тісно зрієт інтелігенція рускої.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 21-го жовтня 1896.

Є. В. Цісар дарував із своєї приватної каси погорільцям громади Шершенівців, борцівського повіта, суму 500 зр.

Руским послам у Відні подаємо до відомости, що трета руска читанка для бук. шкіл народних видрукована вже від кількох неділь, а ще й доси нема її в книгарнях, бо п. к. видавництво книжок шкільних у Відні не видає її книгарникам. В інтересі руских шкіл, що вже далі два місяці не мають для 5. і 6. року рускої читанки, просимо ви. послів, щоби поставили ся о як найскорше залагоджене сеї некучої справи.

Іменини посла проф. Єротея Пігуляка обходила черновецька руска громада в п'ятницю товаришеским вечерком в читальні „Народного Дому“, при котрій нагоді відслонено портрет добре заслуженого патріота.

Руске драматичне товариство в Чернівцях задумує по довшій перерві розпочати паново

носило его, що він почував ся поза сею нуждою і міг дивити ся з гори на цілу сю недолю. Були певно і другі, що бачили такі подробиці, але він видів їх звязь.

В товаришеским життю почали поводи уважати его зблизованим. Він був найчастійше замкнений, часами трохи з паньска недоступний; казали то, хотяй в розмові він рідко сказав щось таке, що можна би уважати сарказмом, то однак вирвала ся часто якась замітка, якийсь усміх, за котрим може скривала ся зневажлива гадка.

А навіть в поверховности він задержав старанно п'ятно елегантності, що відповідала для него; він добре знав про те, і разом підносило его троха холодне відокремшенне.

„Котрий се французький маляр такий подібний до вас?“ сказала одна пані на бали до него, неосторожно усміхаючи ся до него трохи визиваючи. „Я виділа его образ перед кількома днями в ілюстрованій часописі — волосе лежало цілком так, як ваше, і рівна лінія вуса і кінчики від него і краватка — все!“

„Які ви злосливі! Маєте на гадці певно котрогось маляра, що примушений малювати жіночі портрети і шовкові сукні?“

Зимний, насмішливий погляд і такий самий вираз лица нагнали йй кров до лица, а він любував ся її помішанем, коли она силувала ся зійти з той теми.

Але рідко приходило ся ему відшпирати прямо такі зачіпки. Міг і без того пізнати, що переходжено радо над его особою до порядку днів-

свою діяльність. В тій то цілі відбуде ся сеї неділі, 25-го лат. жовтня с. р., о 3 год. пополу-дні в читальні Народного Дому головний збір, на котрий повинні прийти всі, що мають охоту взяти участь в сім товаристві, котре крім ілеканя питомої драматичної і музикальної штуки має на цілі й добродійність. Відзиваємось проте до ви. пань і панів, панночок і панічків, щоби прибули як найчисленнійше на збори, вписались до товариства і взяли в нім чинну участь, чим справлять собі і другим неодну приємну хвилю а й споможуть руску бурсу і др. наші заведення, що потребують дуже матеріальної помочи.

В Самборі основує ся тов. „Шкільна Поміч“, котрого статуту вже потвердило галицьке намістництво. Перші загальні збори відбудуть ся в суботу, дня 24-го с. м., о 7-й год. вечером в комнатах „Рускої Бесіди“ в Самборі.

З черновецької пошти. Почтовими асистентами іменовані Клементій Фрідман з Серету, Михайло Якобан з Чернівців, Николай Никорович з Іцкан і Кароль Маер з Лінцу.

На загальних зборах руского академічного товариства „Союз“ в Чернівцях, котрі відбули ся в неділю, дня 18-го с. м., вибрано головою товариства на слідуочий рік студ. філ. Ореста Гандяка.

Предвиборчий рух у Львові. Небавом має у Львові відбутися вибір двох послів до галицького сойму з міста Львова. Отже доси заложено два комітети: загальний і горожанський. До загального комітету належать більше опозиційні елементи і поставили кандидатами проф. Солеского і редактора Kurjer-a Lwowsk-ого Рєваковича. Горожанський комітет є представителем польської демократії, а его головними кандидатами проф. Балясін і Цесельский. Коли проф. Солеский говорив оногди перед виборцями, запитав его п. Нагірний про его погляди на справу руску. Проф. Солеский відповів, що від давна стоїть за рівноправністю Русинів на поли шкільництва і під всяким иньшим взглядом; єсть той гадки, що годі знищити сего, що і єстнує, тож треба подати руському народови способи і можність до самоєтійного розвитку.

Черновецькі вибори до міської ради займають тепер черновецьку пресу найбільше. Безперечно найбільше заважають при виборах голоси жидів. Тож цілком оправдане, що кожда з двох партій старає ся о голоси тих жидів. Кажемо, що є дві партії, а сего перше не бувало в Чернівцях. Передшніми роками були ліберали одинокими панями в місті, до них прилучали ся Поляки. Сим разом виступили до борби ненасит-

ного, если ему прийшла охота звернути на се увагу.

Але в глибині серця перемагав у него неспокій і туга за красними, мягкими вражіннями, і він чув се добре. Розуміє ся, він згадував тепер з якоюсь погордою про те, що називав своїми снами при місяці там на фіорді; однак єсть жєниціни, що тогди утворила ся в его душі, ще переслідувала его. Але де він мав найти її? Певно, що не між тими пересічними людьми! Богато було Клар, певна річ, але тепер були они ему забавкою для очий на одну годину і завсїгди, коли зближив ся в приступі якоїсь розпуки до такої особи, покидав її знов незадовога. Ніжна, змислова сила притягання у них не була для него трєвалою.

Але прецінь мусіла бути така істота, що була би в силі, вліти в него духову енергію, котрої ему не доставало.

Що-ж він мав взагалі починати? Пряма особиста діяльність навкучилась ему, журналістичка так само. Він найрадше бажав стояти цілком осібною і не стикати ся з ніким, як читав про якусь поганьску секту, у котрій пророк, укритий за заслоною, виливав на своїх слухачів, хотяй они его не виділи, та не знали про него нічо більше, як тільки те, що він є чоловіком.

(Дальше буде).

ні Волохи, котрі не лише в соймі хочуть панувати, але і в черновецькій міській раді. Та органі волохских дідичів-проводирів (иньших проводирів Волохи доси не мають) все писали в дусі антисемітским. Як же тут було придобити ся жидівским виборцям? Отже передовсім Buk. Post страшно вихвалювала Волохів, а до неї прилучила ся дешева для дідичів Buk. Rundschau. З яким омерзінєм всі дивлять ся на таку газету, про се ми вже писали. Остала ся ще Gazeta Viscovineї, властивий орган буковинських олігархів. Ся газета поступила собі чисто по Мустацьки. Доси все антисемітска, она через ніч стала великою приятелькою жидів, — бо розходить ся о жидівских виборців! Справді, се слуга гідна свого пана! На се вказують справедливо сегоднішні Buk. Nachrichten у вступній статі і вичуть до таких „переконаних“ людців: Hände weg! Ми до такого поступованя волохских дідичів привикли вже давно і тому не дивуємо ся, бо їм годі відієкати ся византийских звичаїв. Але се буде для нас новим доказом при слідуочих виборах до ради державної і краевого сойму, що волохські проводирі готові в кожній хвилі змінити свое „переконанє“ і пустити свого союзника в трубу, як се небавом зроблять з своїми „консервативними Русинами“, коли єї їм вже не будуть придатні!

Любовна драма. Перед вісьмома літами навязав молодий чоловік любовні зносини з гарною молодою панночкою, дочкою убогої вдови в Чернівцях. Але що не мав сталого занятя, то й не могли они зараз побратися. По довгих заходах дістав він малу посаду в Босні і виїхав туду, на разі сам. Сердечних зносин з панночкою не зривав, писав часто, навіть відвідував Чернівці, але з вінчанем протягав, чекаючи на аванс, котрий мав забезпечити молодатям ліпшу долю. Вкінці, тут будучи перед роком, назначив день вінчання, а щоби не продовжати відпустки, порадив своїй судженій, щоби наперед вислала свое придане до Босни, а по вінчаню без клопотів і пакунків виїдуть на свое господарство. Уложивши се все, відїхав, а мав приїхати аж на весіле. Родина панночки зачала ладити придане; при убожестві вдови ішло оно досить тяжко. Коли все вже було готове, вислано в пакунках до Босни і з великою нетерпеливостю виглядано жениха. Дперва по кількох місяцях приїхав він до Чернівців і на самім вступі заявив, що знов мусить відложити вінчане, бо не лиш не авансував в Босні, але і стратив посаду, а тепер хоче знайти якась занятє в Чернівцях. Легко поняти, що діяло ся тогді вдові і єї дочці! але годі. Они приймили судженого поки-що у себе і по довгих трудах удало ся вдові випросити для свого будучого зятя посаду. Тогді він по кількох днях випровадив ся від них, винаймавши собі мешканє, і до мешканя зїздаєє з Босни поважна жєнщина з двоїма дітьми. Виявило ся, що поважаний жених, граючи через вісім літ ролю судженого вдовини, оженив ся в Босні. Рівночасно з приїздом его родини прийшли на адресу обманеної панночки пакы з єї приданим, але все те було уживанє і знищенє. — За звичайну крадіж, за рабунок назначує закон карний вазницю. Але яку кару назначує законодавство такому злочинцеві, що молодій людині вкраде вісім літ найпринадаїшої весни і зрабує щастє цілого життя?...

Борба з пачкарями. Минувшого тижня стояла на румуньській границі між селами Кічерою а Терешєнами патруля нашої фінансової стражи, зложена із старшого стражника Рельнера і двох стражників Замостного і Темєля; з них чатував кождий на иньшій місци. О год. 2 по півночі перейшли через границю 12 до 15 пачкарів, котрі гнали 18 штук безрог. Пачкарі натрапили на стражника Замостного. Коли сей завїзав їх, аби піддали ся, стрілили пачкарі два рази з револьверу на стражника, а сей знов вистрїлив з карабіна. На гук вистрїлів прибігли обидва товариші Замостного і тепер почало ся стрїляне з обох сторін. Вкінці пачкарі втікли. На місци борби остали шість забитих безрог і 12 живих. Із стражників не ранений ніхто; чи з пачкарів ніхто не ранений, сего не знати.

Не кохай ся у богатім... Стара пісня. Молоду, гарну дівчину любить мужчина і присягає їй любов. Она вірить ему і... стара пісня: в неділок она отруїла ся, а сегодні єї поховали в

розцвіті життя, бо гарна К. Ст. мала всего 19 літ. Перед роком она прийшла з Галичини до Чернівців і замешкала у своєї сестри на улиці Рошівській. Молодий син буковинського дідича зацікавився з нею в Галичині і намовив її, поїхати з ним до Чернівців. Тут він давав їй спочатку значні заповоди і мав дальше сердечні зносини — без відомости сестри своєї любки. Аж коли панок став невірний, приходив щораз рідше, а навіть перестав посилати гроші, бідна дівчина звирала ся сестрі. Ся написала до молодого панка кілька листів, але они остали без відповіди. В розпачі вхопила ся зраджена дівчина послідного потішителя всіх нещасливо залюблених, отруї. Сильна фосфорова мішанина зробила молодому життю кінець. Прикликаний лікар застав уже дівчину конаючи. По кількох мінутах дівчина померла. Повідомлений о всім панок прислав яко „відшкодоване“ більшу суму грошей на покриті коштів похорону.

Вандрівка листу. Певно дуже рідко лучає ся, лист що доходить до адресата аж по трийцятьох роках. Один данський моряк, котрий сими днями вернув з Ісландії до Копенгагена, одержав на почті лист, котрий вислано з одного данського міста провінціального ще в 1866 р. Лист був зовсім неушкоджений. На адресі було подане шведське місто Готенбург, де тоді адресат перебував, але поки лист надійшов, корабель відплинув враз із моряком, а лист вандрував від одного міста до другого, аж дійшов тепер до адресата. Цікава ще й ся обставина, що жінка моряка, котра післала той лист ще дівчиною, тепер була також при одержаню листу.

Голуби на услугах лікарів. В Шоттляндії є лікар Гаррей, котрий день в день мусить їздити від одного села до другого, щоби бути у своїх пацієнтів, котрі часом дуже далеко мешкають від его місцевости. Щоби собі улегшити роботу, він бере з собою кілька вичучених голубів. Коли пацієнтові грозить небезпечність і лік треба подати як найскорше, він привадує рецепту голубови до крил і відсилає его до дому. Там слуга зараз відбирає рецепту, іде з ним до антики і скоро доставляє дотичному хорому. Той лікар лишає в випадках дуже грізних у хорого кілька таких голубів, аби его можна сейчас прикликати.

Практичний лікар. — Не могу розуміти, відки др. Недбайло має тільки пацієнтів! — Ба, бо він розуміє своє ремесло. Коли его покличуть до хорого богача, то вмавляє в него, що занедавав він великої праці!

В готелю. Професор: Пане господар, в сім ліжку я більше не буду спати! — Господар: Чому ні, пане професор? — Професор: Бачите, я ботаник, але не зоолог!

Також мисливець. На ловах цілць стрілець, що ще ніколи не трафив, до цілого стада зайців, а коли они втікли, він розсерджений бліче: „Погані труси!“

Телеграми „Буковини“.

3 дня 21-го жовтня 1896 року.

Відень. Субкомітет бюджетової комісії для інвестиційних проектів вибрав головою Руса, а секретаром Щепановського. Субкомітет прийняв без зміни всі точки, які правительство зачислило до інвестиційного бюджету, але на внесеніе пос. Руса рішено, дочислити до інвестиційного бюджету також точку про державні залізничі і державні дагги на будову локальних залізниць, котрі точки міністерство вставило до звичайного бюджету.

Сольногород. При виборах до сойму вибрано з курії меншої посілости самих консерватистів; вчера вибрано з міст 3 лібералів, 2 Німців-консерватистів і 2 клерикалів.

Вісбаден. Російський цар, великий князь Сергій і великий князь герський прибули о 3/4 год. пополудни сюди, де їх на двірці повитав німецький цесар Вільгельм, котрий був в російській уніформі. Цар мав німецьку уніформу. Цар вернув пополудни до Дармштату.

Берлин. Norddeutsche Allg. Zeitung пише, що поновний з'їзд російського царя і німецького цесаря, вільний від всякого офіціального характеру, відповідає зовсім традиційній приязни і близькому свояцтву обох монархів. Німецька цесарська пара відвідає царя слідуячого літа.

Париж. Російська амбасада заявила урядово, що поголоски о уступленю російського амбасадора в Парижі бар. Моренгайма цілком без підставні. Також простує амбасада вість, мов би Моренгайм мав відраджувати цареві гостину в Парижі.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

улиця Петровича число 2, має на еккладі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекондованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливи вих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми

Поліє „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші услія і видає поліє і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентования по 5 процент. І гаранція цілковита. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділі.

Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспішні	особові	мішані		поспішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятича, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від чьвівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівекім годиннику є 12 год. 36 мін., а на зерновецькім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

